

ROLE PRARODIČŮ V RODINĚ A JEJICH POMOC V PÉČI O NEJMENŠÍ DĚTI

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ÚKOL

Milé babičky a dědečkové, také vás někdy napadla otázka, co je vlastně tím nejdůležitějším úkolem nás prarodičů? Úkolů je samozřejmě mnoho a jistě je nevyjmenuji všechny, ale jeden mi připadá opravdu jako ten nejdůležitější.

Je to úkol podporovat **manželství, partnerství našich dětí** – tedy krásný a zdravý vzájemný vztah rodičů našich vnoučátek. Nezřídka se totiž stává, že i poté, co se mladí vezmou, máme my prarodiče pocit, že se bez nás a našich rad v životě v žádném případě nemohou obejít. Někdy je to ale právě naopak a určitá míra zdrženlivosti a respektu k onomu nově vzniklému „ostrovu rodiny“ vůbec neuškodí. Stejně tak, jako se nenechat strhnout, abychom jako prarodiče nestranili vlastnímu dospělému dítěti a nepodporovali je v nejrůznějších konfliktních situacích. Takovým jednáním jenom založíme na hromadění problémů a můžeme počítat s tím, že se nám bude jen těžko budovat a udržovat vzájemná důvěra a náklonnost.

A když už pak jsou na nově vzniklém „ostrovu rodiny“ také děti – naše malá vnoučátka, respektujme názory a rozhodnutí jejich rodičů a uvědomujme si, že konečnou zodpovědnost za své děti nesou prioritně jejich rodiče, že náš hlas jako prarodičů, je pouze „poradní“. Jak často zaznívá od mladých povzdechnutí, že rodič/e z jedné či druhé strany nectí jejich soukromí, rozhodování, nedodržují hranice, pletou se jim do života, říkají před vnoučaty na jejich adresu různé nevhodné výrocky, kritizují, atd. Jistě, bývá to i naopak, ale to už patří k jinému tématu...

To nejkrásnější na tatínkovi

Tatínek se zeptal pětiletého Aleše: „Co se ti na tatínkovi nejvíc líbí?“ Aleš se zamyslel: „Maminka“. „Podle čeho poznáš, že je ve vaší rodině všechno v pořádku?“ ptali se jedné holčičky. „Když vidím, že si tatínek s maminkou dávají pusinky,“ odpověděla.

„Rodiče by se před dětmi neměli schovávat, když se chtějí políbit. Děti se po každé, když projevují lásku, která je spojuje, cítí zaplaveny vřelou a radostnou důvěrou. Dobře vědí, že vzájemná láska rodičů je jedinou pevnou skálou, na které mohou stavět svůj vlastní život.“ (Bruno Ferrero)

Takže, nezapomínejme – ačkoliv máme někdy diametrálně odlišné názory než „ti naši mladí“, to nejdůležitější je, podporovat jejich vztah, jejich vzájemnou lásku, soudržnost, jejich rodinu jako celek. Hezký vztah rodičů, stabilita a bezpečí je to největší, co mohou naše vnoučátka dostávat. Budme jako prarodiče těmi, kdo přináší klid, pohodu, podporu celé rodině – nejen některé její části... Ochotně a s radostí pomáháme s hlídáním dětí, aby měli rodiče také čas sami pro sebe a na pěstování a růst svého partnerského vztahu.

NEZASTUPITELNÁ ROLE PRARODIČŮ PŘI VÝCHOVĚ DĚTÍ

Vývojoví a dětské psychologové poukazují na skutečnost, že my prarodiče jsme nesmírně důležitým článkem rodinného systému. Pro vnoučata jsme obvykle vlídnými průvodci na cestě životem. Můžeme být velkou pomocí pro rozvoj jejich osobnosti, i když je náš styl výchovy jiný než rodičů. Pro zdravý rozvoj osobnosti dítěte je důležité zažívat pestrost lidského chování a jednání. V dospělosti tak bude lépe rozumět vztahům mezi lidmi. K roli rodičů přirozeně patří, že kladou nároky a požadavky, stanoví hranice. My prarodiče pak většinou naopak děláme, co vnoučatům „na očích vidíme“. Svou vlídností a laskavostí můžeme vyvažovat mnohdy nutnou přísnost rodičů. Děti v nás mají další blízké osoby, které jim v životě předávají svět hodnot, vztahů, souvislostí a které jim dávají pocit jistoty, bezpečí a stability. Dětem svým působením můžeme rozšiřovat jejich obzory. Obohacení je ale oboustranné. Pro nás prarodiče je nesmírně přínosné, když zažíváme, že nás vnoučata potřebují a milují.

Léčba

Lékař zklamaně potřásl hlavou. Jeho pacient nejevil známky zlepšení. Už deset dní ten starý pán nereaguje na léčbu. Odevzdaně leží na lůžku v nemocničním pokoji jako by nechtěl o svůj život bojovat. Vypadá unaveně a rezignovaně.

Den poté lékař opět zavrtěl hlavou, ale tentokrát údivem. Všechny pacientovy hodnoty se srovnaly. Starý muž seděl na posteli opřený o polštáře a do tváře se mu vrátila barva.

„Copak se to s vámi stalo?“ divil se lékař. „Ještě včera jsme se báli o váš život, a dnes vám skoro nic není! Jak je to možné?“ Starý pán se usmál. Dlouze přikývl a přitakal: „Ano, máte pravdu. Něco se stalo. Včera totiž za mnou přišel na návštěvu můj vnuk. Řekl mi, že se hned musím vrátit domů, protože se mu rozbilo kolo.“ (Bruno Ferrero).

Jak moc potřebujeme, abychom jako prarodiče zažívali pocit, že nepatříme do starého železa – že nás ti naši mladí potřebují, stojí o nás a o naši pomoc. Věnujme se našim vnoučátkům odmalička a dělejme si na ně čas. Hrajme si s nimi, učme je nejrůznější věci, vyprávějme jim, předávejme jim poklad „rodinného dědictví“ – vzpomínek, zážitků, rodinné historie, čtěme a vyprávějme jim pohádky a příběhy, dělejme všechno to, na co rodiče při svém vytížení obvykle nemají čas. A především dávejme jim zažít pocit bezpečí, jistoty, bezpodmínečného přijetí a lásky. Pocit, že můžeme společně jen „být“, nemusíme dosahovat žádných cílů, plnit žádné velké úkoly, můžeme si společný čas opravdu jen užívat. Na druhou stranu bychom v roli prarodičů měli respektovat rodiče a jejich zásady výchovy. Jestliže maminka rozhodne, že děti nemají dostávat tolik sladkostí, nemůžu jim je klidně jako babička dál „podstrkovat“, natož potají, aby máma a táta nevěděli... Rodiče by naopak měli projevovat dostatečnou míru shovívavosti, velkorysosti a porozumění pro jinou roli nás jako prarodičů.

UČME JE MILOVAT A POMÁHAT

My babičce přece pomáháme...

Při rekonstrukci našeho domku se do úklidových prací nadšeně zapojily i naše dvě malé vnučky. Při umývání sklepních oken od nich najednou zaznělo: „Babičko, my Ti jako sloužíme, že?“ To mě rozesmálo: „Ne, sluníčka moje, vy mi pomáháte.“ Od té doby vnučky svorně odpovídají na dědovo občasně škádlení: „Holky, tak co, zase babičce sloužíte?“ Ne, ne, Ty jeden dědulko, my babičce přece pomáháme...“ (autorka textu).

Nechejme naše vnoučátka, aby také ona pomáhala nám. Učme je, dle jejich věku a možností, pracovat, starat se, pomáhat druhým, zajímat se o ně a jejich problémy. Snažme se jim předávat to nejlepší z nás – vlastním bytím a příkladem, to váží mnohem víc než všechna slova. Ať z nich mohou vyrůstat lidé, kteří mají rozum i srdce na pravém místě, kteří ví, co je dobré a správné.

PRÁCE NA SOBĚ I V SENIORSKÉM VĚKU ANEB DÁ SE JEŠTĚ HOVOŘIT O SEBEUPLATNĚNÍ?

Možná znáte prarodiče, kteří pro své děti a vnoučátka zcela zapominají na sebe, kteří se zcela obětují a vydávají ze všech sil, dnem i nocí jsou „ve službě a v pohotovosti“. Co kdyby ti naši mladí něco potřebovali... To není ideální stav.

Pro nás prarodiče je v dnešní době někdy hodně těžké najít rovnováhu mezi naším vlastním, často ještě velmi aktivním životem, a rolí prarodiče – pomocníka.

To, že jsme se stali prarodiči ještě neznamená, že bychom měli rezignovat sami na sebe, na svůj vlastní život, na náš vlastní partnerský vztah, na naše koníčky, přátele, a také např. na náš vlastní rozvoj, vzdělávání se, sebeuplatnění, na práci, kterou máme rádi, nebo, do které prostě ještě musíme chodit a dělat ji pokud možno co nejlépe... Ale, i pokud už jsme v důchodu, proč bychom neměli studovat univerzitu třetího věku, jezdit na zájezdy, chodit s přáteli na výlety, zajít na káfičko a sklenku vína, cvičit, plavat, zajít si do sauny...

Náš život má být v rovnováze a rozhodování o našem čase má patřit do našich vlastních rukou. Jestliže jsme pro naše děti k dispozici vždy na první „písknutí“, není to příliš šťastné. Dostáváme se tím do nezdravé závislosti. Někdy potom jako prarodiče odvozujeme pocit své vlastní hodnoty od hodnocení našich dětí a naplňování jejich potřeb a přání. Jsme pak oceňováni „za zásluhy“ a někdy i za jakousi míru sebeobětování. To není zdravý stav. I my jako prarodiče máme svá práva a svůj vlastní život. Stejně tak jako všichni ostatní členové rodiny si zasloužíme podporu v tom, co děláme nejen pro své děti a vnoučata, ale i sami pro sebe a pro jiné lidi. A je krásné, když z toho, co děláme pro sebe a pro druhé, mají radost i ostatní členové naší rodiny. Pomáhá to vytváření vzájemné úcty, přijetí, ocenění a hezkých vztahů v rodině.

BIOLOGICKÉ A SOCIÁLNÍ PRARODIČOVSTVÍ A SOUVISEJÍCÍ NABÍDKY (TROJLÍSTEK)

Byla jsem s vnučkami na dětském hřišti v naší městské části v Brně. Po chvíli jsem si všimla mladé maminky se dvěma velmi malými dětmi. Tak trošku nevěděla „co dřív“. Po chvíli jsme se spolu daly do řeči a ona si povzdechla: „Bez prarodičů je to těžké. Manžel je profesionální voják, teď právě odjel na 14 dní na cvičení, ze kterého nemůže ani zatelefonovat. Jedni rodiče jsou v Karlových Varech a druzí v Třinci. Oboje ještě pracují. Celý den jsem v jednom kole, večer padám únavou a jenom doufám, že třeba neonemocním.“

Blesklo mi hlavou, o co jednodušší to mají rodiny našich dětí a mladou ženu jsem upřímně politovala. A také poznamenala, že by možná stálo za to, podívat se na různé projekty, které pomáhají nahradit pomoc biologických prarodičů. Například projekt „Trojlístek“ Centra pro rodinu a sociální péči v Brně, umožňuje najít si „náhradní“ babičku, právě v případech, kdy ta biologická např. bydlí daleko, je příliš stará, nemocná, či z jakýchkoliv jiných důvodů nemůže v rodině jako babička fungovat. Sociální prarodičovství je možnou volbou a oboustranným přínosem. Rozhodně stojí za to, v případě potřeby, se zkusit poohlédnout po těchto a podobných možnostech ve vašem okolí.

Babičko, kdybys byla zvířátko

„Babičko, kdybys byla zvířátko, byla bys pejsek,“ říká mi moje vnučka Anežka. „Proč zrovna pejsek, Anežko?“ ptám se zvědavě. „No, přece, protože má všechny rád a se všemi si hraje,“ dojala mě vnučka.

Závěrem už jen přeji nám prarodičům, aby na naši adresu zaznívala tak krásná slova, jaká jsem slyšela od své kamarádky: „Můj dědeček pro mě byl tím nejdůležitějším člověkem v životě“. Dal mi tolik lásky, laskavosti a dobra, že mu za to nikdy nepřestanu být vděčná...“.

Autorka: PhDr. Jitka Crhová, www.jitkacrhova.cz

Materiál vznikl v rámci projektu

Posílení preventivních programů členů Rodinného svazu ČR
podporovaného z dotačního programu „Rodina“ MPSV.

Rodina MPSV

NÁRODNÍ
CENTRUM
PRO RODINU